

Lillevannsveien 51 d
0788 Oslo

Norsk Lektorlag ved leder Rita Helgesen

Kort oppsummering om læreres rettigheter til et sikkert arbeidsmiljø. Hva har vi lært etter to rettsinstanser?

Arbeidsmiljøundersøkelser og uønskede hendelser de senere årene forteller at norsk skole ikke fullt ut er en trygg og sikker arbeidsplass. Michael Tetzschner tok i en interpellasjon i Stortinget den 21. januar i år opp tema vold i skolen. Det var tverrpolitisk enighet om at forholdene er bekymringsfulle.

Selv har jeg oppfordret min arbeidsgiver, Oslo kommune, til å ta ansvar. Gjennom to rettsinstanser har Oslo kommune ved Utdanningsetaten fått kritikk for måten de håndterte volden som rammet meg.

Fra dom i Oslo tingrett 13. april 2018 siterer jeg:

Retten finner etter dette tilbakeholdelsen av informasjon kritikkverdig, idet taushetsplikten vanskelig kan forstås slik at informasjon om det farepotensial Eleven representerte ikke kunne formidles til alle som kunne tenkes å komme i kontakt med ham.

Retten sitter med det generelle inntrykk at pendelen nok har svingt langt i retning av å hensynta elevenes interesser, både materielt og prosessuelt, på bekostning av hensynet til å ivareta de ansattes sikkerhet.

Retten finner at det var god grunn for Saers til å få saken prøvd som noe tvilsom, både hva angår spørsmålet om organansvar og spørsmålet om oppreisning. Han har da også fått medhold i at kommunen ved skoleledelsen på OHG har opptrådt kritikkverdig hva angår enkelte forhold.

Fra dom i Borgarting lagmannsrett 2. desember 2019 siterer jeg:

Dersom Saers hadde fått kjennskap til dette på forhånd, ville han sannsynligvis møtt og behandlet denne forstyrrelsen i eget klasserom på en annen og mer hensiktsmessig måte. Blant annet ville han neppe prøvd å skyve fysisk på gjerningsmannen, og kanskje derved ha unngått kvelertaket. Selv om Saers hadde vært lærer i mange år og derfor hadde lang erfaring i å håndtere alle typer elever, finner lagmannsretten det klart at risikoen for at han selv eller hans elever kunne bli skadet av gjerningsmannen, ville vært redusert dersom Saers hadde vært kjent med hans aggresjonsproblemer.

Lagmannsretten mener, som tingretten, at lovpålagt taushetsplikt ikke var til hinder for at informasjon kunne gis til alle skolens lærere i dette tilfellet.

Lagmannsretten mener at terskelen for å informere skolens lærere ikke kan være like høy som terskelen for å informere skolens elever/foresatte om en elevs atferdsproblemer. Skolen har ansvar for å ivareta både læreres og elevers sikkerhet, men har i tillegg som arbeidsgivere et

særskilt ansvar for lærernes helse, miljø og sikkerhet etter arbeidsmiljø- lovgivningen. Dessuten vil informasjon til lærerne om elever som utgjør en sikkerhets- risiko kunne bidra til en mer effektiv beskyttelse av de andre elevene mot den risikoen vedkommende representerer. I tillegg kommer at lærerne utgjør en mer begrenset krets selv om man informerer utover den kretsen som har direkte befatning med risikoeleven, og ikke minst at lærerne selv – i motsetning til elever og foreldre – har lovbestemt taushetsplikt om det de får vite.

På dette grunnlaget mener lagmannsretten at den begrensede informasjon om personlige forhold som i lys av formålet var nødvendig å gi til de medlemmene av lærerkollegiet som ikke allerede var kjent med dette, kunne vært gitt med grunnlag i forvaltningsloven § 13 a nr. 1 og/eller 3. Lagmannsretten mener videre at det var kritikkverdig av ledelsen ved skolen – først og fremst rektor – at det ikke ble gjort.

Det er heller ikke uenighet om at skolens ansatte må sikres et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i tråd med arbeidsmiljølovens regler

I en egen uttalelse fra Norsk Lektorlag jurist av den 7 .oktober 2019 konkluderer foreningen med at: *Den aktuelle ankesaken i Borgarting lagmannsrett mellom Clemens Saers og Oslo kommune reiser etter Norsk Lektorlags oppfatning prinsipielle spørsmål om arbeidsgivers ansvar for å ivareta ansatte i skoleverket som utsettes for vold. Det er av betydning å få avklart skolens plikt til å foreta riskokovurderinger knyttet til enkeltelever, skolens informasjonsplikt ved risikofaktorer i ansattes arbeidsmiljø, og skolens arbeidsgiveransvar ved voldshendelser. I lys av det som er nevnt, har jeg følgende spørsmål:*

Vil Norsk Lektorlag samarbeide med stortingsrepresentant Michael Tetzschner, samt representantene som støttet synspunktene i hans interpellasjon, når det gjelder voldsproblemene i skolen og endringene i opplæringsloven?

Trond Lien var rektor på min skole da jeg ble angrepet og skadet. Han er nå forfremmet til områdedirektør for alle videregående skoler i Oslo. Lien fortalte lagmannsretten at han ikke hadde tenkt å endre praksis om å informere lærere om elever med et voldspotensial. Hva vil Norsk Lektorlag gjøre for at det blir vanlig praksis fra skolelederens side å informere lærere om voldelige elever?

Utdanningsetaten i Oslo har overfor rektorer formidlet at Opplæringsloven trumfer Arbeidsmiljøloven. Hvordan vil Norsk Lektorlag bidra til at Utdanningsetaten følger lovverket slik lagmannsrettens dom understreker?

Opplæringsloven er under endring. Hvordan vil Norsk Lektorlag arbeide for at synspunktene i ovenfor nevnte dommer blir arbeidet inn i en revidert Opplæringslov?

Vennlig hilsen

Clemens Saers

Medlemsnummer i Norsk Lektorlag: 5541

Clemens Saers,

Jeg viser til ditt brev til Norsk Lektorlag ved leder Rita Helgesen datert 21. februar 2021 hvor du stiller en del spørsmål om Norsk Lektorlags videre arbeid med læreres rettigheter til et sikkert arbeidsmiljø. Rita Helgesen har bedt meg om å svare på Norsk Lektorlags vegne.

Læreres rettigheter til et sikkert arbeidsmiljø er et svært viktig tema og det er blant annet omhandlet i Norsk Lektorlags Utdanningspolitiske program. Dette er vår vedtatte politikk for trygg arbeidsplass i skolen:

Trygg arbeidsplass

Lektorer og lærere har samme rett til et forsvarlig arbeidsmiljø som ansatte ved andre arbeidsplasser. Elevrettigheter må ikke gå ut over ansattes helse, trygghet og rettssikkerhet.

Norsk Lektorlag mener:

7.10 Det viktigste arbeidet for et godt psykososialt miljø skjer i klasserommet. Gode klassemiljøer og målbevisst arbeid med elevenes holdninger er sentralt for å motarbeide mobbing. Arbeidet for trygge og gode læringsmiljøer må omfatte alle, også elever med stort læringspotensial.

7.11 Aktivitetsplikten mot mobbing krever kompetanse, særlig hos skoleledelsen. Ansatte må få opplæring i å avdekke og håndtere mobbing, diskriminering og andre krenkelser.

7.12 Lovverket må ivareta underviseres rettssikkerhet bedre i elevsaker. Ved beskyldninger mot en lektor eller lærer må saksinnsyn, kontradiksjon og saksgang gjennomføres uten ugrunnet opphold.

7.13 Vold og trusler i skolen er et alvorlig arbeidsmiljøproblem som må forebygges bedre. Skoleledelsen må gi ansatte nødvendig skolering og ha oppdaterte risikovurderinger og beredskapsrutiner.

7.14 Alle ulykker og voldshendelser skal avviksmeldes. Straffbare handlinger skal politianmeldes, ansvaret ligger hos skoleeieren og skoleledelsen.

7.15 For å sikre at skolen er en trygg arbeidsplass, bør elever i videregående skole som utviser adferd til skade for ansatte og medelever, lettere kunne fratras vanlig skoleplass.

Jeg kan forsikre deg om at Norsk Lektorlag har en bred og stadig pågående oppmerksomhet om temaet, og det kommer til uttrykk på mange måter. Det følges opp i vårt politiske arbeid, i opplæring og veiledning av tillitsvalgte, i høringer i ulike sammenhenger (blant annet lov- og forskriftsarbeid), i politikktutvikling, i mediasaker, i Lektorbladet og på nettstedet. Leder Rita Helgesen er seg svært bevisst hvor viktig det er at hun berører temaet når

anledningen byr seg i ulike sammenhenger. Det er prisverdig at en stortingsrepresentant løfter dette temaet og vi var i dialog med Tetzschner i november 2020 da han kontaktet oss i forbindelse med forberedelser til interpellasjonen i Stortinget. Norsk Lektorlags fylkesstyre i Oslo og de tillitsvalgte i Oslo kommune er også svært engasjert i temaet.

Norsk Lektorlag jobber hardt for å påvirke myndigheter sentralt og lokal i mange sammenhenger. Det gjøres vedtak av Landsmøte og Sentralstyret om satsingsområder, men hva som til enhver tid har offentlighetens søkelys styrer også hva vi må prioritere. Nå for tiden er koronarelaterte saker og temaer høyt oppe på dagsorden både for de tillitsvalgte i organisasjonen og de ansatte i sekretariatet. Det betyr ikke at andre temaer også følges opp så godt det lar seg gjøre.

Ditt engasjement for dette viktige temaet verdsettes, men jeg ber om forståelse for at vi ikke kan gi deg mer detaljerte svar på dine spørsmål.

Med vennlig hilsen

Nina Sandborg
Generalsekretær
Norsk Lektorlag

Mobil +47 408 53 800

Arbeid +47 2415 5003

E-post ns@norsklektorlag.no

Postadresse

MBE 326, Pb. 1 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse

Torggata 2, 0181 Oslo